

ACC. N.R. M. 7460 : 1-5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress: .....
Söcken: H ö g a n ä s S t a d Berättat av: f. d. Kapt. Karl Pettersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1854 i Voxtorp
Adress: Kustvägen 1, Höganäs. Födelsedag: 13/3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Fastlag.	s. 1.
Bärgarlaget.	s. 2.
Ljus på rånockerna.	s. 4.
Gastar.	s. 5.

ACC. N:R.

No. 7460:1.

Landskap: S k å n e   Upptecknat av: Walter Welin
 Härad: L u g g u d e   Adress:
 Socken: Höganäs Stad.   Berättat av: Karl Pettersson
 Uppteckningsår: Född år 1854 i Voxtorp

LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Fastlag.

Fastlagen var en högtid som vi sjömän alltid brukade delta i. Självt har jag dock endast varit med en gång, 1880. Den viktigaste punkten på fastlagsprogrammet var att slå katten ur tunnan. Den som slog sista slaget blev "kattakung". Kungen korades aldrig på förhand. Vid dessa upptåg skulle alla som ville delta vara utklädda samt ha masker för ansiktet. Sjöfolket låg i allmänhet hemma till 1 mars och alla skulle därför vara med och slå katten ur tunnan hos Schweitz innan de for igen. Det var ett riktigt fint kalas med toddy så mycket man ville och kaffe och bullar åt damerna.

-Slog man aldrig katten ur tunnan ute i det fria?
 -Jo, det vill jag minnas. På landet red de emellertid på hästar det vet jag. Men det gjorde vi aldrig i Höganäs. Här i Höganäs bodde några fiskare men det var annars mest sjöfolk, som gav sig ut på de stora farvattnen när det vårades. Det var sådana karlar som Sven Andersson, som dog i fjol/1940/.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

No. 7460:2.

Landskap: Skåne ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
Härad: Luggude ..... Adress: .....
Söcken: Höganäs Stad. ..... Berättat av: Karl Fettersson .....
Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1854 ..... i Voxtorp .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bärgarlaget. 1.

-Bärgarlaget var en sammanslutning som alla sjöintresserade ville in i. För att komma in i laget fordrades att vara född i Höganäs eller också att vara gift med byns infödda töser. Men de måste också vara sjöfolk. Bönder från trakten omkring kunde inte komma in i sammanslutningen, i varje fall inte i äldsta tid. Bystämmorna hölls i äldsta tid i Hamngatan nr 13, där nu Dorothea Larsson bor men senare flyttade man över till skolhuset, Hamngatan nr 11, där stämmorna hållas än i dag. Bystämman hölls på vintern i januari, varvid nya medlemmar skrevs in. Alla som skrevs in skulle enligt gammal god tradition bjuda på en bål punsch för fem kronor. Antalet recipienter var ofta mycket stort, varför det kunde bli rätt så många sådana där punschbålar. Festerna hölls alltid uppe hos Schweitz. Dessa sammankomster var sjöfolkets största fest. Utom årsstämman förekom bystämmor rätt ofta förr i tiden, då strandningar nästan hörde till ordningen för dagen. Innan vi fick "Svinbådan" kunde ibland ända till 3 à 4 fartyg stå på grund utanför fiskläget. Oftast var det engelska båtar, vilka orienterat fel. Vid strandning budades det med en bricka, som gick runt. Så fort brickan gick skulle båtarna ut och byfogden roddes över till det strandade fartyget. Vi hade själv två båtar till bärgarlaget, men dessutom hade många i laget egna båtar, vilka användes vid dylika tillfällen. De som hade egen båt, fick 1 lott för båten. De som voro med och hjälpte till vid bärgningen fick 1 lott, ånkor fick 1/4 lott, de som voro med i laget men som inte voro hemma fick 1/4 lott och de gamla som inte kunde gå ut fick en hel lott. Var någon frisk och arbetsför emellertid hemma och inte gick ut, fick han ingenting. Voro de sjuka fick de dock en hel lott. När brickan skicka-

forts.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R

M 7460:3

Landskap: S k å n e ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
 Härad: L ü g g u d e ..... Adress: .....
 Söcken: H ö g a n ä s S t a d . ..... Berättat av: Karl Pettersson .....
 Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1854 ..... i Vextorp .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bärgarlaget forts.2.

des ut, måste alla arbetsföra hörsamma kallelsen. Över huvud taget voro strandningar synnerligen välkomna, ty rätt många levde på dylika. "E gav ju pengar till bröd och mat. Det fanns t.o.m. personer som betingade sig kredit "tills nästa strandning". Kvinnfolk brukade t.o.m. säga:

-Ack, måtte bara Vår Herre snart ge oss en ny strandning.

Höganäs var dock inte något fristående bärgarlag utan samarbetade med Lerberget, varför vinsterna alltid delades mellan dessa bägge fiskelägen. Men vinsterna kunde det oaktat blir rätt stora. Det året jag blev myndig/1875/ fördelades nära 70,000 kronor, men det var också det allra bästa året i lagets historia. Bärgarlaget samarbetade med ett danskt bolag, Switzer. Vid fördelningen erhöll byfogden alltid en extra lott. Byfogden skulle inte bara leda strandningsarbetet, han skulle också förrätta brandsyn, hålla uppsikt över skola, fattiga (vilka erhöilo strandningspengar), hamn och gator. När jag skrevs in var Jonas Lindgren, Norrthons morfar, byfogde, och längre fram i tiden blev August Hermansson byfogde. Den nuvarande heter Eric Bothén, som blev fogde 1918. Jag gick till sjöss 1871 och slutade 1917.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. No. 7460:4

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: L u g g u d e Adress: _____
~~xSockenx~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Karl Pettersson
Uppteckningsår: 1941 Född år 1854 i Voxtorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljus på rånockerna.

-Jag har sett ljus på rånockerna. Det var ljus som flammade upp nere i de varma farvattnen men som aldrig förekom i nordliga farvatten. Jag hade själv en liten jakt, och där såg jag ljus uppe i toppen. Men det där var ingenting övernaturligt, utan det var ett slags magnetiskt oväder, som alla sjömän hade reda på.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 7460:5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: L u g g u d e Adress: _____

~~xxSocken:~~ H ö g a n ä s S t a d . Berättat av: Karl Pettersson

Uppteckningsår: 1941 Född år 1854 i Voxtorp

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gastar.

-Vad man framför allt talade om i gamla Höganäs var gastar, och med sådana menade vi sjöfolk som hade drunknat och som inte blivit lagda i vigd jord. Gasta^rna brukade, sade man, hänga sig på ryggen på folk, och sedan var det bäst att släpa gästen till en kyrkogård, ty eljest blev man inte kvitt den. Gastagutan nu Nygatan har t.ex. fått sitt namn därför att där varit någon sådan historia. Detaljerna känner jag dock inte till.

Skriv endast på denna sida!